

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๕

คะแนนก็ได้ ใจก็มีศีลธรรม

(ลูกศิษย์กราบเรียนหนังสือ หยดน้ำบนใบบัว ยังต้องพิมพ์เพิ่มอีก ๕ หมื่นเล่ม จึงจะพอใช้ทั่วประเทศ) ที่ว่า ๕ หมื่นเล่มคิดเป็นราคาเท่าไร (เล่มละ ๓๐ ก็ ๑ ล้าน ๕ แสนห้าร้อย) ตามความคิดของเราเนาะ ถ้าเป็นธรรมดาตามความเมตตาที่มีเป็นพื้นฐานนี้ เรารับแล้ว แต่เมื่อคิดเพื่อโลกทั้งหลายจะแสดงน้ำใจออกมา เกี่ยวกับความสนใจในพุทธศาสนาแล้ว เราจึงรออันนี้ไว้เพื่อดูน้ำใจของพี่น้องชาวไทยจะแสดงออกมากน้อยเพียงไร เพราะเบื้องต้นหนังสือนี้ออกมาจากความเดนตายของเรา เรายังจะออกไปอีกนี่รู้สึกว้า ถ้าเป็นแบบโลกก็มันเอาไรต์เอาเปรียบครูบาอาจารย์จนเกินไป ถ้าเป็นทางธรรมแล้วก็ไม่ค่อยเป็นธรรมนัก เพื่อให้เป็นธรรมก็ตั้งที่ว่านี้ ให้บรรดาลูกศิษย์ทั้งหลายแสดงน้ำใจต่อชาติไทย ต่อพุทธศาสนาของเราที่รักสงวนอย่างยิ่ง ควรจะเทิดทูนด้วยน้ำใจของเราโดยทางเสียสละออกช่วยกัน อันนี้เหมาะตามความคิดเห็นของเรา

(ที่มากกราบเรียนก็เพื่อจะมาขอขบามีหลวงตา จะได้กระจายไปทั่วในหมู่ลูกศิษย์ ได้ออกทางอินเทอร์เน็ต เขาจะได้อ่านว่าเหลืออีกเท่าไร) ว่าอย่างนั้นแหละ ไปเชียงใหม่ก็พูดเรื่องบุษบกของหลวงปู่่มั่นปั๊บฟาดเสียล้านกว่าแล้ว ยังส่งไปเรื่อย ๆ นะ มาทางนี้ก็ส่งทางนี้ไปเรื่อย โอนไปเรื่อย นั่นละต้นลำของมรรคผลนิพพานในพุทธศาสนาสมัยปัจจุบัน คือต้นลำอันใหญ่โต เรียกว่าต้นโพธิ์ใหญ่ในสมัยปัจจุบันคือหลวงปู่่มั่น บรรดาลูกศิษย์ลูกหาที่เป็นครูเป็นอาจารย์แนะนำสั่งสอนประชาชนได้กว้างขวางมากมายนั้น ออกจากโรงงานอันใหญ่หลวงนี้ทั้งนั้น ออกจากหลวงปู่่มั่นเป็นอาจารย์สอนบรรดาลูกศิษย์ เพราะฉะนั้นเวลาพูดถึงเรื่องบุษบกที่วัดเจดีย์หลวงเท่านั้น รวมแล้วเป็นล้านกว่าเข้าบุษบก ได้เทิดทูนท่าน

ท่านสอนเต็มเม็ดเต็มหน่วยเต็มกำลังความสามารถ ควรจะได้มีน้ำใจเทิดทูนท่านในวาระสุดท้าย คืออัฐิของท่าน มีไว้ให้เป็นที่สักการะกราบไหว้บูชาของกุลบุตรสุดท้ายภายหลังไม่มีสิ้นสุดได้อย่างง่ายดาย ผลบุญผลกุศลจากเจตนาที่เป็นกุศลกราบไหว้บูชาท่านนี้จะมีตลอดไปเรื่อย ๆ จึงมีผลอันมากมาย ที่นี้เรื่องธรรมนี้ก็แบบเดียวกัน มีผลมากมายต่อเด็ก ผู้ใหญ่ ตลอดไปทั่วเมืองไทยเรา คือเมืองไทยเราเป็นเมืองพุทธศาสนา ควรจะแสดงสิ่งที่เด่นของเมืองไทยเราจากพุทธศาสนาออก อย่างน้อยทั่วประเทศไทยของเรา มากกว่านั้นให้ประชาชนภายนอกเขาได้รู้ได้เห็นได้ยินได้ฟัง เรื่องของชาติไทยเราก็คือพุทธศาสนา แสดงอาการอะไรออกมาบ้าง ความหมายว่านั้น เกี่ยวกับเรื่องศีลเรื่องธรรมแสดงยังงี้บ้าง

อันนี้เราพิจารณามานานแต่ไม่พูด มันยังไม่สมควรในกาลเวลาที่จะพูด มันเป็นเองในใจนี้ ในธรรมนี้แหละ เรื่องธรรมของพระพุทธเจ้าคือพุทธศาสนานะ เป็นศาสนาที่เลิศเลอครบโลกธาตุ ไม่มีศาสนาใดเสมอเหมือนเลย อันนี้เราต้องทดสอบด้วยภาคปฏิบัติ อย่างบรรดาสาวกทั้งหลายลงพระพุทธเจ้าอย่างราบ ๆ ทั้งหมดเลย ไม่จำเป็นต้องเห็นองค์ศาสดา ธรรมแท้นี้คือองค์ศาสดา จ้าขึ้นในจิตใจพระสาวกแล้วกราบราบเลยกราบพระพุทธเจ้า ไม่จำเป็นต้องไปหาพระพุทธเจ้า ดังท่านแสดงไว้ว่า โย ธมมํ ปสฺส สติ โสมํ ปสฺส สติ นาม. ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นเราตถาคต ก็คือธรรมชาตินี้ จึงไม่จำเป็นต้องไปดูพระพุทธเจ้า พอจ้าขึ้นเท่านั้นเป็นอันเดียวกันแล้วหากันอะไร กราบราบเลย

แล้วศาสดาองค์เช่นนี้ไม่มีในศาสนาใด ๆ ทั้งนั้นทั่วโลก พุดง่าย ๆ คือศาสนานี้เป็นศาสนาของผู้สิ้นกิเลส กระจำงแจ้งครบโลกธาตุด้วยกันทุก ๆ พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ นอกนั้นเป็นศาสนาของคนมีกิเลส มันก็เหมือนเรา ๆ ท่าน ๆ เช่น เขาเสกนาย ก. หรือเสกหลวงตาบัวนี่ หลวงตาบัวเป็นคลังกิเลสไปสอนโลก ก็ต้องเอากิเลสออกไปสอน เพราะไม่มีธรรมสอนจะเอาธรรมไปสอนได้ยังไง พระพุทธเจ้ามีแต่ธรรมล้วน ๆ ออกสอน สอนไปตรงไหนจึงไม่มีผิดเพี้ยน ผู้ปฏิบัติตามก็ได้ผลเต็มกำลังความสามารถของตนไม่ผิดพลาด ว่าแนวทางนี้ผิดไปไม่มี นี่ละผิดกันตรงนี้ ที่นี้พุทธศาสนาของเราไม่ได้แสดงความเด่นให้ปรากฏแก่ชาวพุทธของเราทั่วประเทศไทยนี้บ้างเลย ไม่เหมาะสมอย่างยิ่ง เราคิดมานานแล้วนะ

ตลอดถึงหน้าที่การงานอะไร เฉพาะอย่างยิ่งวงราชการ วงราชการยิ่งมีความห่างเหินต่ออรรถต่อธรรมมากเข้าทุกวัน ๆ ความเหลวแหลกแหวกแนวนี้ตามกันไป เพราะเป็นเรื่องของกิเลส ความห่างเหินจากธรรมก็คือความใกล้ชิดติดพันกับกิเลส ความชั่วช้าลามก ความฉิบหายวายปวงจะติดตามกันไปหมด เมื่อเป็นเช่นนั้นความรู้มากน้อยที่เรียนมาถ้าไม่มีธรรมะแทรกแล้ว ก็เป็นเครื่องมือของกิเลสได้เป็นอย่างดี และทำความพินาศฉิบหายให้แก่ทั้งตัวเองและส่วนรวมไม่มีประมาณ นี่โทษแห่งความไม่มีศาสนาแทรก

ถ้ามีศาสนาแทรกแล้ว ผู้ใหญ่ในครอบครัวก็เป็นตัวอย่างของเด็ก ของคนในครอบครัว วงบ้านก็เหมือนกัน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ควรเป็นคติตัวอย่างในความประพฤติหน้าที่การงาน แม้ไม่มีสมบัติมากมายก็ตาม เอาความประพฤติหน้าที่การงานที่เกี่ยวกับศีลกับธรรมออกประกาศ นี่มีคุณค่ายิ่งกว่าสมบัติทั้งหลาย นี่เป็นตัวอย่างเป็นลำดับลำดับมาถึงเจ้าถึงนาย จนกระทั่งถึงนายกรัฐมนตรี มีอรรถมีธรรมตามสัตตามส่วนเข้าไปอย่าง

นี้ บ้านเมืองของเราไม่ต้องถามหาเรื่องความเจริญ จะเจริญขึ้นด้วยการฟื้นฟูด้วยศีล ด้วยธรรมของเรานี้ทั้งนั้น ไม่ต้องไปเรียกร้องหาเรื่องความเจริญ

ศีลธรรมประกาศทำทนายอยู่แล้ว พิสูจน์กันเรื่องความจริง เป็นไปตามความจริง ก็คือต้องเจริญถ้าผู้ปฏิบัติตามศีลธรรม ถ้าเห็นห่างจากศีลธรรมแล้วจะไม่มีทาง นี่ละ หลักใหญ่ เราคิดมานานแล้ว แล้วยังมาเจอเอาปัจจุบันนี้ที่ชาติบ้านเมืองจะล่มจะจม มีหน้าข้าศานานี้ก็จะจมไปด้วยกัน จะว่าใครฟื้นฟูศาสนายังไง เมื่อขัดต่ออรรถต่อธรรม ของพระพุทธเจ้าแล้ว เป็นการเหยียบย่ำทำลายพุทธศาสนาทั้งนั้น เอาอันนี้เป็นเครื่อง ตัดสิน ใครจะประกาศโฆษณาด้วยฝีปาก ประกาศเท่าไรก็ตาม ใครก็พูดได้พูดอย่างนั้น แต่หลักความจริงเป็นยังไง ได้ทำหน้าที่การงานตามที่ประกาศหรือไม่ ถ้าไม่ที่ประกาศนี้ ก็เท่ากับว่าได้ประกาศตนเป็นข้าศึกต่อส่วนรวม ต่อพุทธศาสนาของเราซึ่งเป็นส่วนรวม อยู่โดยตรง ๆ นั้นแล ถ้าตั้งใจประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกที่ดี ประกาศไม่ประกาศก็ได้ไปเรื่อย ๆ เพราะธรรมท่านประกาศไว้แล้วด้วยความดีทั้งหลาย ปฏิบัติตามนั้นมันก็ดีขึ้น เรา

นี่ละเรื่องชาติไทยเราเห็นได้อย่างชัดเจนมากในคราวนี้ มาถึง ๒๕๔๐ จะจมแน่ ๆ เลยเที่ยว โอ้ เราบวชมาในพุทธศาสนานี้ก็ไม่เคยสนใจ ที่จะไปสนใจแนะนำสั่งสอน แบบค้ายเขี่ยชุดค้นหาอย่างที่เราเห็นผ่านมาแล้วนี้ แต่เวลาจำเป็นจริง ๆ ถึงขนาดร้องโก้ง เลยเที่ยวเรา เป็นยังไงถึงร้องโก้ง เมืองไทยของคนทั้งชาติที่ทรงความผาสุกร่มเย็นมา ทุกสิ่งทุกอย่างสมบูรณ์พูนผลตลอดมา แล้วก็มาล่มมาจมกันทั้งชาติต่อหน้าต่อหน้าที่ เราดูอยู่เห็นอยู่ ทั้ง ๆ ศาสนาที่เป็นคู่เคียงกันเพื่อจะพยุงชาติไทยของเรา ก็มี แล้วทำไม มันถึงจมต่อหน้าต่อตาของคนไทยซึ่งเป็นชาวพุทธทั้งชาติ ทั้งนี้ก็เพราะไม่มีธรรมนั่นเอง มันมีแต่ชื่อ ส่วนผู้ทำงานคือกิเลสตัวเห็นแก่ได้แก่ร้าย เห็นแก่ยศถาบรรดาศักดิ์ ปลิ้นปล้อนหลอกลวงต้มตุ๋นเป็นกึ่งก้านสาขาของกิเลส แล้วออกไปที่ไหนก็พินาศฉิบ หายไปตาม ๆ กัน สุดท้ายก็จะกว้านเอาเมืองไทยจมลงทะเลหลวงด้วยกันหมด นี่ละ เหตุที่ร้องโก้งนะ

ถามอะไรมีแต่เรื่องจะจมด้วยกัน ถามถึงเรื่องติดหนี้ติดสินเขา ก็เป็นหลาย ๆ แสนล้านดอลลาร์ คอยแต่จะจม เขาเท่ากับเป็นอู้งเล็บ เราตัวเท่าหนูเขากำเมื่อไรก็หมด เพราะอะไร ทวงหนี้เสียอย่างเดียวมดเมืองไทยไม่มีเงินใช้หนี้เขา กว้านเอาหมดเมือง ไทยจมไปเลย นั้น นี่ละสงครามเศรษฐกิจมันกระเทือน ถามไปเรื่องใด ๆ มีแต่เรื่องจะ จม ๆ จะไม่ร้องโก้งได้ยังไง เพราะเราไม่ได้ถามแง่เดียว ถามหลายแง่เกี่ยวกับเรื่อง เมืองไทยเราที่จะเจริญ หรือจะเสื่อม หรือจะล่มจม ก็ทราบมาโดยลำดับ จึงได้พิจารณา

ชัดเจนเข้าอีกมากมายว่า โอ เรื่องมีแต่กิเลสล้วน ๆ เป็นอย่างนี้เอง จะจม ๆ ตลอด รอเวลาจะจม

ที่นี้พอเราได้สติตั้ง ต่างคนต่างฟื้นฟู ความประพฤติปฏิบัติหน้าที่การงานจากความรู้สึก ที่พลิกแปลงเปลี่ยนแปลงเสียใหม่เพื่อศีลเพื่อธรรมนี้ค่อยดีขึ้น ๆ เวลานี้เราก็ภาคภูมิใจแล้ว ประมาณ ๓-๔ ปีมาที่เราดำเนินมา ผลได้ปรากฏขึ้นแล้วในปีนี้ หรือปลายปีของ ๔๔ แล้วก็มาหาปี ๔๕ ดังที่ทราบจากธนาкарชาติประกาศออกมานั้นก็เห็นได้อย่างชัดเจน ดินนี้ติดดินเขานาดนั้นธรรมดาก็จมไปเลย ทำไมมันพื้นตัวลอดช่องเล็บของเขากออกมาได้ นั่นเห็นไหมละ นี่ก็คุณค่าแห่งความเป็นผู้มีศีลธรรมรู้เนื้อรู้ตัว ความทุจริตความคดโกงรีดไถมันก็ค่อยอ่อนลง เมื่อธรรมเข้าไปกระทบกระเทือนต้านทานกันมันก็ค่อยอ่อน ถ้าไม่มีอันนี้กระทบต้านทานกันแล้ว อันนั้นจะคืบหน้าตลอดจมไปได้เลย นี่ก็เพราะอำนาจของธรรมของพี่น้องชาวไทยเราช่วยกันเติมกำลังความสามารถ ทุกวันนี้ก็ค่อยฟื้นขึ้น ๆ ทุกอย่างนั้นแหละ ต่อไปนี้เราก็ให้พิจารณาโดยลำดับ

นี่ละอำนาจของศาสนาที่มีในชาติไทยเรา ชาติไทยก็จะขึ้นกันทั้งประเทศ นี่ละศาสนาเป็นของจำเป็นมาก เพราะฉะนั้นรวมแล้วจึงเรียกว่าธรรม ถ้าไม่มีธรรมแล้ว ใครอย่าโอ้อวดเอาความสุขมาอวดพระพุทธเจ้า ความมั่งคั่งมั่งมีดีเด่นเป็นที่ภาคภูมิใจมาอวดพระพุทธเจ้า ไม่มีวางั้นเลย ถ้าศีลธรรมออกแล้วมี พระพุทธเจ้าประกาศเพื่อศีลธรรมด้วยศีลธรรมแกโลก ทำไมจะไม่มีแก่สัตว์โลกที่ใส่ใจต่อการประพฤติปฏิบัติตามศีลตามธรรมแล้ว ต้องดีขึ้นเรื่อย ๆ

เราก็ได้เห็นชัดเจนแล้วคราวนี้ เห็นชัดเจนทั้งโทษแห่งการห่างเหินศีลธรรม ไกลชิดติดพันกับกิเลส เห็นทั้งคุณที่มีความใกล้ชิดติดพันกับศีลกับธรรม ห่างเหินกับกิเลสไป เมืองไทยเราก็ค่อยฟื้นฟูขึ้นมา ๆ อย่างนี้แหละ นี่ก็กระเทือนไปถึงเด็กแล้วนี่ไปถึงเด็ก ไม่จากผู้ใหญ่จะไปไหน เด็กเขาจะไปรู้คิดรู้อ่านได้ไง เช่น หลัทธิวิชาเรียนประจำให้เขาได้คิดถึงเรื่องดีเรื่องชั่วประจำมนุษย์มาดั้งเดิม แต่ผู้ทำไม่ได้คิดถึงเรื่องดีเรื่องชั่ว ทำไปอย่างไม่ได้คำนึง แล้วส่วนมากก็มีแต่ทางกิเลสเปิดโล่งเพื่อพาความล่มจมเด็กผู้ใหญ่ก็ล่มจมไปตาม ๆ กัน เพราะเสียหายไปตาม ๆ กันจากความประพฤติไม่ดี

ถ้าตั้งใจประพฤติให้ดีแล้ว ผู้ใหญ่มีความรู้สึกขึ้นมา เอาความรู้วิชาที่เป็นสารประโยชน์อย่างมหาศาล คือธรรมพระพุทธเจ้ามาแทรกตามโรงร่ำโรงเรียน ให้เด็กได้ระลึกถึงบาปบุญดีชั่วบ้าง อย่างน้อยเด็กคิดไปตามประสาของเด็กก็ยังมี ดีกว่าจะปล่อยเป็นสัตว์ไปเต็มบ้านเต็มเมือง เด็กก็กลายเป็นสัตว์ของเด็กไปเลย อันนี้ไม่เป็นท่าเลย ที่นี้เมื่อเราฟื้นฟูนี้ เด็กก็ค่อยได้สติตั้ง ที่แรกจะเอาแค่คะแนนก็ตาม นี่เป็นเบื้องต้นเรียกว่าเป็นปากทางที่จะให้เด็กก้าวเข้าสู่ศีลธรรม

ที่แรกก็ชะมัดเข้มข้นใครเรียนดีเท่าไร ยิ่งเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ยิ่งให้คะแนนสูงเด็กก็ชะมัดเข้มข้นเข้าไปเรื่อย ขยันหมั่นเพียรได้วิชาสูงขึ้นแล้ว ทีนี้ความรู้ที่เรียนไปแล้วมันก็เข้าใจของเด็กเรื่อย สะดุดเข้าจิตเรื่อย ๆ คะแนนก็ได้ ทางใจก็มีศีลธรรมระลึกูบาปบุญขึ้นมา นั่น มันเป็นสองฝ่าย ๆ ต่อไปเด็กก็มีความพอใจสมัครใจเอง ใครไม่กำหนดกฎเกณฑ์หลักสูตรหรือไม่ก็ตาม หลักสูตรของเด็กมีอยู่แล้วในหัวใจด้วยความพอใจ เป็นอย่างนั้นะ ในเบื้องต้นก็ต้องอย่างนี้เสียก่อน ผู้ใหญ่เราคอยพาคอยชักคอยจูงไปเสียก่อน ต่อไปจะค่อยดี

อย่าชินทั้งต่อกิเลสทั้งต่อศีลธรรม ให้มีความรู้สึกตัวเสมอ อย่างกิเลสเป็นฝ่ายเป็นภัย ก็ให้รู้สึกตัวเสมอ ฝ่ายธรรมเป็นฝ่ายที่ให้บุญให้คุณ ก็มีความรู้สึกตัว ขยับตัวเข้าไปด้วยความประพฤติดัว นี่ดีนะ ให้ปฏิบัติกันอย่างนั้น วันนี้มีเท่านี้ แล้วมีอะไรที่จะพูดอีกล่ะว่ามา

ลูกศิษย์ บุญคืออะไร บุญเกิดที่ไหน บุญเกิดขึ้นอย่างไร ทำบุญอย่างไรให้เกิดผลบุญจริง ๆ ไม่ใช่ทำบุญเอาหน้า การทำบุญแต่ละแบบได้อานิสงส์แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เขาแฟกซ์มาถาม ลูกกลัวว่าตอบเขาแล้วมันไม่ลึกซึ้ง ก็เลยมาราบเรียนถาม

หลวงตา นี่ก็การตอบฝากไปนี่มันก็ไม่ซึ่งเหมือนกันนะ ถ้าการตอบต่อปากต่อคำสด ๆ ร้อน ๆ นี่ซึ่งมากผู้ฟัง มันต่างกันนะ ถ้าเราตอบฝากไปนี่ก็เหมือนกับยื่นไม้ให้เขาตีให้ เขาอาจจะไม่ตีก็ได้ ดีไม่ดีเขาจับเอาไม้ที่เขาจะไปตีคนที่เราสั่ง กลับมาตีหัวเรากี่ได้

คำว่า บุญ คืออะไร ท่านก็แปลให้ฟังแล้ว บุญนั้นหมายถึงความสุข ความสุขสัตว์โลกต้องการด้วยกันทั้งนั้น ความสุขนี้ท่านหมายถึงส่วนฝ่ายธรรม เป็นหลักตั้งนะ สุขที่เกิดจากกิเลสนี้ มันเป็นเหยื่อล่อปลา ท่านจึงไม่นำมาพูด ฉากหน้ามันเป็นเหยื่อล่อ ฉากหลังมันเป็นพินเป็นไฟ ท่านจึงไม่เอาอันนี้มาพูด

เมื่อพูดว่าบุญนี้ต้องหมายถึงศีลธรรมผลิตขึ้นมา คือผู้ใสสะอาดหาบุญนั้นแล ผลิตขึ้นมาทำขึ้นมา ขวนขวายขึ้นมาจากตัวเอง สถานที่เกิดแห่งบุญและบาปคือตัวของเรา ตัวของผู้ทำ จะเป็นสัตว์เป็นบุคคลก็ตาม ทำดีเป็นดี ทำชั่วเป็นชั่ว ด้วยกัน แต่สัตว์ทั้งหลายเขาไม่รู้ว่าดีชั่วคือยังไง จึงไม่ไปเกี่ยวข้องกับเขา มาเกี่ยวข้องเฉพาะมนุษย์เราที่รู้จักดีชั่ว ก็ควรจะรู้จักบุญจักบาปไปด้วยกัน ฉะนั้นจึงว่าคำว่าบุญ คือความสุขที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตัวดี เป็นความสุขขึ้นมา ไม่ใช่ความสุขเกิดขึ้นจากไปขโมยของเขาได้เงินมาเป็นล้าน ๆ เป็นความสุข ความสุขเหล่านี้ชั่วขณะที่จะเอาไฟเผาเราเท่านั้น ท่านจึงไม่เอาความสุขไปทิ้งให้กับการทำบาป เข้าใจไหม ความสุขนี้มาโยนให้ผู้ทำความดี เพราะฉะนั้นจึงว่า คำว่าบุญ คือความสุข เกิดขึ้นที่จิตใจไม่เกิดที่อื่น

คำว่าบาปนี้เป็นผลขึ้นมาเป็นความทุกข์ เหมือนคำว่าบุญ ๆ เมื่อกว่าโดยเหตุ ก็เป็นเครื่องชำระจิตใจ กล่าวโดยผลก็คือความสุข ที่นี้บาปเป็นเครื่องหมักหมมจิตใจ ให้เศร้าหมองขุ่นมัว แล้วแสดงทุกข์ขึ้นมาเรียกว่าบาปเข้าใจใหม่ ทั้งสองอย่างนี้จะเกิด จากผู้ทำ ผู้ทำจะเป็นใครก็ตาม ผู้นั้นทำผู้นั้นและจะเป็นผู้รับผลแห่งความดีความชั่วจาก การทำของตน พอเข้าใจหรือตอบให้เขาฟังอย่างนี้ เราอธิบายแยกแยะธรรมดา เราไม่ ปึงเลย ถ้าใส่ปึงเลยหมดเดียว ล้มก็ล้มไม่ล้มก็เท่านั้นแหละ คือธรรมะทางภาคปฏิบัติ พุดผากไปอย่างนี้ ๆ เรียกว่ามันไม่ทันใจภาคปฏิบัตินะ พอถามมาบับทางนี้ออกรับกัน แล้วใส่ผางทันทีเลย นี่ภาคปฏิบัติ คือเกิดขึ้นมาจากจิตล้วน ๆ ตอบอย่างผางทันที

ที่นี้คนผู้จะรู้อย่างนั้นได้เป็นยังงี้ ๆ ต้องคิดอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นจึงต้องมา แยกมาแยะในการตอบ เช่น เขาถามมานี้ ทางนี้ออกรับเขาแล้ว ๑๐๐% คือเขาถามมานี้ การตอบรับกันให้เหมาะกับความจริงที่เขาถามมานั้น ออกทันที ๑๐๐% ที่นี้คนผู้รับนั้น เขามีความรู้สึกยังงี้ เขาจะรับได้มากน้อยเพียงไร ต้องมาคลี่คลายอีกทีหนึ่ง เข้าใจใหม่ ที่แรกออก ๑๐๐% แล้วก็มาแจงออกอีก จะควรแยกตอบให้เขาได้มากน้อยเพียงไร ถ้า ควรตอบ ๗๐% ก็ตอบให้ ๗๐% ๕๐-๖๐% ก็ตอบเสียบ ๆ เคียง ๆ ไปไม่เต็มนะ ไม่ เหมือนร้อยเปอร์เซ็นต์ ถ้า ๑๐๐% ถามมาถามมาตอบตามเลยนี้ ๑๐๐% ถ้าผู้มาถามนั้น มี ความมุ่งมั่นต่ออรรถต่อธรรม ๑๐๐% ทางนี้จะออกรับกันปึงได้เลย ๑๐๐% ถ้าผู้รับไม่มี ความสามารถขนาดนั้น การตอบจะตอบให้อย่างนั้นเหลือกำลัง ก็ต้องแยกแยะตอบ ลง ๆ จนกระทั่งถึงขั้นที่ว่าไม่ตอบ รู้ขนาดไหนก็ไม่ตอบ เพราะไม่เกิดประโยชน์ เป็นชั้น ๆ เข้าใจใหม่ อันนี้ก็ตอบไปเพื่อผู้ที่ฟัง

ลูกศิษย์ การทำบุญแต่ละแบบได้อานิสงส์แตกต่างกันหรือไม่อย่างไร

หลวงตา ก็มีต่างกัน เหมือนเราคนเดียวนี้ มือยื่นออกไปตักน้ำก็ได้ น้ำมา มือ ยื่นเข้าไปหาขนมได้ขนมมา มือยื่นไปหาน้ำพริกได้น้ำพริกเผ็ด ๆ มา เข้าใจใหม่ ยื่นไป นาน้ำตาล ได้น้ำตาลมา มันคนละแบบ ๆ จากการยื่นมือของเราออกไปคว้าสิ่งเหล่านั้น มาสัมผัสกับตนเอง เข้าใจใหม่ อันนี้การทำบุญให้ทานจะแบบไหน ๆ เหมือนกับว่ายื่น เอนั้นมา มันสำเร็จประโยชน์ก็คือเราเป็นผู้กิน เข้าใจใหม่ เราคนเดียว เอ้า ต่างกัน คนละรูปแบบ เข้าใจแล้วไม่ใช่หรือ

ลูกศิษย์ แล้วก็เขาถามอีกว่า การประพฤติปฏิบัติธรรมในหลักของท่าน คือล ภาวนา ควรเริ่มต้นอย่างไร

หลวงตา ทานเราก็รู้ด้วยกันแล้วนะ ทัว ๆ ไป พื้นเพของชาวพุทธเรานี้เด่นอยู่ ที่ทาน อันนี้เราไม่ได้ตำหนินะ พื้นเพของชาวพุทธเราทานเป็นพื้นฐานเรียบร้อยมาทุก ภาค ไม่มีข้อที่น่าตำหนิในภาคใดเลย ไปที่ไหนการทำบุญให้ทานสงเคราะห์สงหาญนี้เป็น

พื้นฐานอยู่แล้ว แต่คือรู้สึกว่ามีน้อยมาก ไม่ค่อยจะรักษากัน มีเพียงเป็นราย ๆ ยิ่งการภาวนาแล้วดีไม่ดีไม่รู้เลย เพราะเป็นธรรมชาติที่ละเอียดอ่อน ไม่รู้เลย จะว่ายังไงไอ้ผู้ที่นั่งเฝ้าอยู่นี้ไม่รู้เลย เข้าใจไหม เราจะช่วย ๆ คือภาวนา แปลว่า การอบรม อบรมจิตใจ ทำใจให้สงบ ที่นี้ใจจะสงบได้เพราะอะไร ต้องมีสิ่งที่เกาะ เพราะเรายังไปโดยลำพังเราช่วยตนเองยังไม่ได้ต้องอาศัยเส้นทางเดินบ้าง อาศัยไม้เท้าอะไรเกาะไปยึดไป อันนี้ใจของเรายังไม่ยึด เราต้องอาศัยคำบริกรรมเป็นหลักยึดของใจ เช่น บริกรรมพุทโธ ๆ ให้ความรู้ของเราจดจ่ออยู่กับพุทโธ ด้วยความมีสติรู้สึกตัวอยู่กับพุทโธ ๆ นี้เรียกว่าการภาวนา คือการอบรมใจ เข้าใจหรือ

ลูกศิษย์ เข้าใจเจ้าค่ะ ถ้าอย่างนั้นก็ต้องเริ่มที่ทาน ศีล แล้วก็ภาวนาสูงสุดนะ เจ้าค่ะ

หลวงตา เริ่มไหน ๆ ก็ตามเถอะ ทานที่ไหนคว่ำเอาเลย อะไรที่จะเป็นประโยชน์แก่ร่างกายของเรามันทิวเราคว่ำเลย ๆ อย่าไปเรียงลำดับว่า เอนั้นเป็นที่หนึ่ง อันนี้เป็นที่สอง เตียวถูกผู้ที่เขามือไวเขาฉวยไปกินก่อนแล้วเจ้าของห้องแห่งนี้ เข้าใจไหม อย่าไปหาเรียงลำดับมัน อันไหนทานแล้วเอาเลย ศีลธรรมเป็นเรื่องสมบัติของเราทั้งนั้น ไม่มีชั้นนั้นชั้นนี้อะไร ท่านเรียงลำดับไว้อย่างนั้น กลาง ๆ มีอะไรอีกล่ะ

ลูกศิษย์ เขาถามที่นี้คิดว่า คงจะตอบยาก ปัจจุบันคือยุคแห่งสังคมประชาธิปไตยที่ทุกคนมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นการแสดงของกลุ่มต่าง ๆ อาทิ กลุ่มผลประโยชน์ หรือกลุ่มองค์กรกลาง ทั้งในสังคมระดับประเทศ หรือระดับธุรกิจเอกชนต่าง ๆ สิ่งที่ได้ยินได้ฟังและเป็นข่าวอยู่เสมอ ได้แก่ กระแสการวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ต่าง ๆ เช่น เรื่องสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร ซึ่งการวิจารณ์ดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานของเจตนาที่ดีหรือไม่ก็ตาม กราบนมัสการเรียนถามว่า ในฐานะผู้รับฟังกระแสการวิจารณ์ต่าง ๆ ควรยึดหลักธรรมะข้อใดในการรับฟัง และพิจารณาให้เกิดวิจรรณญาณที่ถูกต้องและเป็นกลาง เรียกว่า ไม่หลงกระแส แทะเช่นกันสำหรับผู้วิจารณ์เองควรใช้หลักธรรมะข้อใด ที่จะช่วยให้การวิจารณ์นั้นเป็นการวิจารณ์แบบสร้างสรรค์หรือดีเพื่อก่อ

หลวงตา สรุปลย่อ ๆ เลยนะ วิจรรณด้วย สติและปัญญา เข้าใจหรือ นี่รวมหมดเลย เขาจะแยกแยะไปไหนได้ เราก็มีสิทธิที่จะวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราวทั้งหลายได้ ใช้ใหม่ล่ะ เพราะฉะนั้น สิ่งที่จะวิพากษ์วิจารณ์ได้ด้วยเป็นผลประโยชน์แก่ตัวเอง และส่วนรวมนั้นก็คือ ใช้สติธรรม ปัญญาธรรมไปวิพากษ์วิจารณ์ ไม่ใช่สติปัญญาอย่างอื่น ๆ เพราะพวกคลั่งกิเลสมันก็มีสติปัญญาเหมือนกัน คนที่เป็นโจรเป็นมารนี่เป็นคนรู้คนฉลาดทั้งนั้น เข้าใจไหม มันต้องใช้สติปัญญาไปตามแถวแนวของกิเลส แต่ทางด้าน

ธรรมะใช้สติปัญญาทางด้านธรรมะจึงเรียกว่า สติธรรม ปัญญาธรรม ลบล้างกันไป
ได้ไม่สงสัย มีอะไรอีกล่ะ ที่อธิบายให้ฟังมานี้พอเข้าใจมิใช่หรือ

ลูกศิษย์ เดี่ยวต้องเอาเทปไปแล้วก็ไปนั่งฟังต่อเจ้าค่ะ แต่เข้าใจเจ้าค่ะ แล้วเขา
ถามอีกว่า มีผู้รู้ทางด้านการบริหารกล่าวว่า คุณแจสำคัญสามประการ ที่จะไขนาคองค์กร
หรือธุรกิจไปสู่ความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ได้แก่

๑.ภาวะผู้นำ ๒.การทำงานเป็นทีม ๓.การคิดและทำอย่างเป็นระบบ

โดยหัวใจสำคัญที่สุดในเรื่องภาวะผู้นำก็คือคุณธรรมหรือจริยธรรม กราบ
นมัสการเรียนถามว่า

๑.คุณธรรมที่สำคัญอะไรบ้างของผู้นำ หรือผู้บริหารที่ต้องมี

๒.คุณธรรมหรือหน้าที่ที่พึงกระทำของผู้ใต้บังคับบัญชา ควรเป็นเช่นไร เพื่อ
ให้เกิดความร่วมมือร่วมใจนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร

หลวงตา ข้อนี้เราฟังไม่ชัด

ลูกศิษย์ ผู้นำกับผู้ที่เป็นผู้ตามนะค่ะ ผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาควรจะมี
คุณธรรมสำคัญอย่างไร จึงทำให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จเจ้าค่ะ เขาเป็นบริษัทใหญ่เจ้า
ค่ะ

หลวงตา มันก็ไม่พ้นที่จะวางรากฐานขั้นต้นทันที ๆ จากสติปัญญาไปได้แหละ
นะ อันนี้เป็นทางบุกเบิกกว้างขวางมากที่สุดทีเดียว เข้าใจหรือ อะไรที่ลงสติปัญญาได้
พิจารณาเรียบร้อยแล้วจะเป็นทางเบิกโล่งไป ๆ เรื่อย ๆ เป็นเรื่องของธรรม

นี่ละธรรมภาคศึกษาเล่าเรียน ตามธรรมดาของประชาชนคนเราทั่ว ๆ ไป ก็ดังที่
เขากล่าวมานี้ เขากล่าวเป็นแยกเป็นแยะเป็นนั่นเป็นนี่ไป แต่เรื่องธรรมะตีปี่วะเดียว
กระจายไปหมดเลย ต่างกันนะ ตีออกจากใจนี้ทีเดียว ผางนี้กระจายออกไปหมดเลย
เลยไม่ต้องมาพูดเข้าใจเรียบร้อยแล้ว แล้วก็บงการให้ทำอันนั้นให้ทำอันนี้เราว่าไป โดย
ที่วงการของสติปัญญานี้ครอบไว้หมดแล้ว ทีนี้สั่งงานสั่งการไม่ค่อยผิดพลาด เป็นอย่าง
นั้นนะ เข้าใจแล้วหรือ

ลูกศิษย์ เข้าใจเจ้าค่ะ ถ้าลูกตอบเขาคงไม่แจ่มแจ้งเจ้าค่ะ

หลวงตา อันนี้ก็เหมือนกัน อันนี้ก็ตอบไม่ค่อยแจ่มแจ้ง เพราะชี้เกี่ยจตอบ มัน
คลำนั้นคลำนี้ อันนี้ใส่ปี่วะ ๆ ๆ ไปเลย มันต่างกันนะ

เปิดดูข้อมูล วันต่อวัน ท้นต่อเหตุการณ์ หลวงตาเทศน์ถึงเรื่องอะไร ทาง internet

www.luangta.com